

PREVENCIÓ DEL VIH I LA SIDA A MATARÓ.

Document d'actualització 2011- 2015.

Maig de 2011

Prevenció del VIH i la sida a Mataró **Document d'actualització 2011-2015**

1. Presentació

A finals de gener es va constituir un grup de treball, integrat per membres de la comissió i altres professionals de serveis/entitats de la ciutat, amb l'objectiu de revisar i actualitzar el Pla d'actuació sobre el VIH i la Sida a Mataró 2006 -2010.

El treball efectuat per a la revisió ha seguit una metodologia participativa amb reunions de treball presencials i sessions de formació/intercanvi d'experiències amb el propòsit de conèixer les noves actuacions que s'efectuen a la ciutat i d'altres experiències a Catalunya, com és l'estudi de la viabilitat de la introducció de la prova ràpida a l'Atenció Primària.

Membres del grup de treball

Membres de la comissió tècnica:

Pilar Barrufet. Unitat Funcional de Sida, Servei de Medicina Interna del CSM
Enric Batlle. Centre d'Atenció a les Drogodependències, Servei de Psiquiatria del CSM
Maria Bermúdez. Pla de Nova Ciutadania de l'Ajuntament de Mataró.
Enric Corona. Centres d'Atenció Primària, Consorci Sanitari del Maresme
Helena Cascalló. Programa Àmbit Maresme, Àmbit Prevenció
Carme Forcada. Centres d'Atenció Primària, Institut Català de la Salut
Assumpta Lluch. Servei de Salut Pública de l'Ajuntament de Mataró
Hildegard Mausbach. Programa d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva. ICS
M. Àngels Via. Farmàcies comunitàries de Mataró
Carmina Subirana. Farmàcies comunitàries de Mataró

Nous participants:

Regina Romeu. CAP Rocafonda –El Palau, Institut Català de la Salut
Joan Alberdi. Creu Roja –Mataró

Coordinació:

Assumpta Lluch. Servei de Salut Pública de l'Ajuntament de Mataró

Continguts del treball a efectuar

- Definició de la proposta de treball per a la revisió/actualització del Pla
- Revisió bibliogràfica

Pla d'actuació sobre el VIH i la sida a Mataró i de l'Informe 2010 de l'Observatori sobre el VIH i la Sida a Mataró.
http://www.mataro.cat/web/portal/ca/salut/salut_publica/promocio_salut/index.html

El pla d'acció enfront del VIH/sida 2010-2013 de la Comissió Interdepartamental de la Sida a Catalunya:
<http://www.gencat.cat/salut/depsalut/html/ca/dir474/sidaplaccio.pdf>

- Valoració de l'estat actual: assoliment dels objectius marcats en el Pla 2006-2010. Anàlisi de debilitats, amenaces, fortaleces i oportunitats (DAFO).

-Altres aspectes a considerar per a l'actualització del Pla, revisió dels principis generals, línies estratègiques...

-Conclusions, propostes de millora i definició d'objectius

Temporització

Gener – Maig 2011

Continguts i calendari de reunions

1ª reunió

Presentació i lliurament de documentació. Aprovació de la proposta de treball per a l'actualització del pla de treball i calendari de treball.

Data: 26/1/2011 Hora: 13 a 15h

Lloc: Espai 6 del CC Pla d'en Boet

2ª reunió

Presentació i constitució del grup de treball. Definició de la proposta de formació/intercanvi d'experiències. Valoració de l'estat actual –DAFO.

Data: 16/2/2011 Hora: 13.30 a 15h

Lloc: Edifici -Salut Mental i Addiccions. Hospital de Mataró.

3ª reunió

Proposta de formació. DAFO, propostes de millora i definició d'objectius. Esquema del document i metodologia de treball.

Data: 23/3/2011 Hora 13.30 a 15h

Lloc: Edifici -Salut Mental i Addiccions. Hospital de Mataró.

4ª reunió

Document d'actualització: presentació del DAFO i revisió de l'apartat de conclusions i propostes. Planificació de la sessió de formació i intercanvi.

Data: 13/4/2011 Hora: 13.30 a 15h

Lloc: Edifici -Salut Mental i Addiccions. Hospital de Mataró.

5ª Reunió

Sessió de formació i d'intercanvi en VIH/sida.

Reunió de la CT: presentació i aprovació de la proposta d'actualització.

Data: 13/5/2011 Hora 9 a 14.30h.

Sessió de formació: de 9 a 13.30h.

Reunió de la Comissió Tècnica: 13.30 a 14.30h

Lloc: Centre Cívic Pla d'en Boet

2. Elements per a l'actualització del Pla

Un cop revisat el Pla d'actuació 2006-2010, l'Informe 2010 de l'Observatori i el document que emmarca les línies prioritàries de l'acció enfront del VIH i la sida a Catalunya, el grup de treball ha efectuat una anàlisi de l'organització del Pla, de les diferents activitats o programes i de l'avaluació/seguiment de les accions.

Respecte als principis generals i les línies estratègiques definides en Pla 2006-2010, el grup de treball vol afegir –d'acord amb el Pla d'acció a Catalunya 2010-2013- l'aplicació transversal de la **perspectiva de gènere** i la **interculturalitat** com un element d'especificitat que millori l'efectivitat de les intervencions de les diferents línies estratègiques.

A continuació s'adjunten els principis generals i les línies estratègiques actualitzades.

Prevenió del VIH i la sida a Mataró - 2011-2015

Principis generals

La **multisectorialitat** –participació ciutadana, coordinació institucional i interdisciplinarietat- com a via per a donar resposta a les necessitats d'un abordatge integral en VIH/sida.

L'**equitat i universalitat**, el dret a accedir als serveis/programes i a la no discriminació de les persones, adoptant l'aplicació transversal de la perspectiva de gènere i la interculturalitat.

La **qualitat**, la utilització d'estratègies d'eficàcia demostrada per assegurar l'èxit de les actuacions

La responsabilitat a nivell local és liderar -impulsar i desenvolupar a nivell comunitari- un pla d'actuació fonamentat en aquests principis, i sobretot amb la perspectiva d'estabilitat en el temps fet que suposa, entre d'altres, un compromís dels serveis o agents integrants.

Línies estratègiques fonamentals

Informació, avaluació i recerca

Assegurar la creació d'un sistema d'Informació estable que permeti adequar els recursos a les necessitats, així com avaluar les accions efectuades.

Prevenió

Assegurar la prevenió de noves infeccions per VIH i la reducció de l'impacte negatiu personal i social de l'epidèmia promovent

- El desenvolupament d'actuacions preventives universals, adreçades a tota la població, que arribi a tots els col·lectius i molt especialment als joves, en els diferents àmbits d'actuació comunitària (sanitari, social, educatiu, laboral, oci).
- La promoció d'accions de sensibilització i educació sanitària a població general, i especialment a joves i a dones en edat fèrtil, i a col·lectius especialment vulnerables –persones que exerceixen la prostitució, homosexuals, usuaris de drogues per via parenteral, immigrants...
- La formació dels professionals i agents dels diferents àmbits d'intervenció
- La facilitació de l'accessibilitat a mesures preventives

Detecció

Potenciar des de diferents serveis la detecció precoç de la infecció per iniciar el tractament quan correspongui. D'aquesta manera s'evitarien nous contagis per desconeixement de l'estat serològic i milloraria el control de la infecció en les persones que s'estan tractant. Ens els propers anys hi haurà canvis en la detecció precoç. Es disposarà de noves tècniques ràpides, de la possibilitat de fer la detecció en fluids orals que es un mètode no invasiu que es pot realitzar en molts punts d'atenció. Cal endegar estratègies per millorar la detecció i evitar retards diagnòstics.

Tractament

Millorar el procés assistencial dels afectats i el seu entorn, promovent:

- L'adherència terapèutica

- L'adequació de diferents serveis a les noves necessitats, procurant una atenció integral –emocional, sanitari, social i laboral.
- Millorar l'accés al tractament antiretroviral

Inserció

Potenciar l'abordatge de la reinserció social i laboral

Participació

Potenciar la participació i implicació activa dels ciutadans i dels professionals i agents socials que intervenen sota el principi de coresponsabilitat incentivant les intervencions comunitàries, interdisciplinàries i multisectorials.

Sostenibilitat

Assegurar la continuïtat de les actuacions previstes en el Pla d'actuació amb la provisió de recursos econòmics necessaris i la coordinació/col·laboració entre serveis i entitats.

Cooperació

Estimular la participació / coordinació amb altres plans d'àmbit local / supramunicipal (autonòmic, estatal) i amb la xarxa SIDA i món local

2.1. Anàlisi DAFO -Debilitats, Amenaces, Fortaleses i Oportunitats

A continuació transcrivim la taula que analitza el Pla d'actuació i el seu desenvolupament, analitzant les característiques internes i de l'entorn pel que fa a la valoració de l'organització, els programes i l'avaluació.

Des del punt de vista de les característiques internes:

Debilitats. Elements o aspectes interns que són un obstacle per l'assoliment del objectius plantejats. Són aspectes que considereu que poden reduir o limitar la capacitat de desenvolupament efectiu del pla.

Fortaleses. Recursos i capacitats pròpies que penseu que ens poden ajudar a fer front a les dificultats.

I des del punt de vista de les característiques de l'entorn:

Amenaces. Obstacles als quals s'enfronta o es pot enfrontar el Pla en un futur immediat.

Oportunitats. Situacions o aspectes que es donen o es poden donar en un futur immediat que convindria aprofitar.

Un cop analitzades les característiques internes i externes, el grup de treball s'ha plantejat les següents qüestions:

Podem resoldre les nostres debilitats? Podem aprofitar les nostres fortaleses?
Com afrontem les amenaces externes? Quines oportunitats podem aprofitar?

Debilitat	Com la podem resoldre?
Organització	
Manca de recursos econòmics propis	Optimitzar recursos incentivant el treball multidisciplinari, assumint cada servei les seves competències. Recerca de finançament a empreses privades –laboratoris, fundacions...
Baixa participació i dificultats de coordinació amb representants i professionals d'alguns serveis	Establir la participació a la comissió tècnica / a grups de treball com a incentiu per a la carrera professional. Fer certificats anuals del treball efectuat a cada grup de treball. Valorar altres estratègies per a motivar més a alguns membres o simplement sol·licitar un canvi de professional.
Necessitats de formació/actualització de la comissió tècnica	Elaborar un calendari de formació a partir de les expectatives/necessitats de la Comissió Tècnica.
Manca de temps dels professionals per efectuar les tasques previstes	Establir un calendari de reunions mínim, que no suposi per a cada participant més d'una reunió mensual. Treball on line entre reunions.
Programes	
Alguns serveis desconeixen els programes del pla	Informar als membres de la Comissió Tècnica sobre els programes menys coneguts. Hi ha membres poc motivats, potser canviar de referent.
Baixa cobertura del programa Coneix Respecte Estima a l' ESO . Cap intervenció a Batxillerat o cicles formatius. Augmentar la cobertura als PQPI i altres grups d'especial risc.	Creació d'un grup de treball per avaluar els motius de la baixa cobertura i elaborar les propostes d'actuació.
Diagnòstic tardà	Donar continuïtat a la formació dels professionals de l'atenció primària i a farmàcies comunitàries amb l'objectiu de sensibilitzar als professionals i millorar l'accés al diagnòstic. Realització de la prova ràpida a les persones treballadores del sexe en el seu lloc de treball –dia de la prova. El dia de la prova, oferir la prova ràpida a la població general.
Dificultats per arribar a certs col·lectius immigrant, bàsicament a homes. Es difícil la prevenció adreçada al col·lectiu immigrant i a TSX si aquesta no és remunerada	Definició d'un programa de sensibilització estable adreçat a col·lectius d'especial risc en coordinació amb els següents serveis. Valorar el paper d'infermeria d'atenció primària i de les farmàcies comunitàries per tal d'efectuar intervencions preventives en col·laboració amb els agents de salut formats i adreçades a diferents col·lectius i en diversos àmbits (comunitari, salut, família...) Assegurar el finançament dels agents salut. Valorar la necessitat d'elaborar diferents materials.
Manca d'interès pel tema per part dels professionals d'Atenció Primària, per la poca intervenció en aquests pacients	Continuïtat de les actuacions previstes en el protocol de coordinació assistencial
Manca de protocols dins les activitats preventives de salut en els centres d'atenció primària	Continuïtat de les actuacions previstes en el protocol de coordinació assistencial
Avaluació	
Dificultats per obtenir les dades d'alguns serveis	Assegurar el compromís assumit pels referents de cada servei
Sistemes de registre poc estables amb canvis periòdics que dificulten la seriació històrica de les dades	Garantir, des dels diferents serveis, la tramesa de les dades segons la definició efectuada en el document de definició de l'Observatori.
Manca de temps i recursos per millorar l'avaluació i seguiment d'alguns programes	Elaborar un pla de treball per a la millora de l'avaluació i buscar estratègies de col·laboració entre serveis/centres de la ciutat que la possibilitin.

Amenaça	Com la podem afrontar?
Organització	
Participació insuficient dels professionals de l'atenció primària per poder garantir el desenvolupament de les accions previstes en el grup de coordinació assistencial.	Cal prioritzar des dels diferents serveis el treball en xarxa amb el reconeixement d'aquest com a una funció professional. Clarificar amb els responsables dels serveis participants la dedicació que suposa a nivell professional la participació en un projecte determinat. Establir un document de compromisos per a cada projecte o grup de treball.
Possible reducció de subvencions a les entitats	Buscar altres fonts de finançament a nivell estatal. / europeu Establir una jerarquia de prioritats
La prevenció del VIH/sida no és una prioritat	Mantenir la col·laboració i el suport de la XSiML i del Departament de Salut de la Generalitat, del Programa de la SIDA
Reducció de temps i recursos dels metges d'Atenció Primària	Concretar molt la dedicació que suposa una actuació determinada, anàlisi cost - benefici.
Programes	
Reducció de recursos econòmics	Buscar altres fonts de finançament.
Reducció de recursos materials	Buscar la col·laboració altres fonts.
Tabús i perjudicis culturals que dificulten la tasca preventiva	Contactar amb experts que ens ajudin a conèixer millor aquestes cultures. Contactar amb persones de reconegut prestigi dins d'aquests col·lectius que facilitin l'arribada dels missatges. Cal efectuar diferents intervencions preventives amb la mateixa comunitat –a partir d'iguals, tenint molt presents els lideratges, identificant els obstacles i buscant estratègies per superar-los.
Avaluació	
Manca de recursos per donar resposta a necessitats detectades	Buscar altres fonts de finançament a nivell estatal / europeu

Fortalesa	Com la podem aprofitar?
Organització	
Bona coordinació i disponibilitat dels membres de la majoria de serveis	Donar continuïtat al treball multidisciplinari Incrementar el coneixement dels diferents programes entre els membres dels diferents serveis Aconseguir finançament per alguna/es de les accions que es decideixi des del Pla, sobretot si és innovadora i es pot aplicar a altres llocs del territori .
Motivació dels membres	Donar continuïtat al treball multidisciplinari
Estabilitat dels professionals	Garantir els compromisos de continuïtat del Pla
Treball en xarxa	Intercanviar d'informació entre serveis. Incrementa l'efectivitat de les accions i redueix costos si cada servei actua segons competències. Garantir l'eficàcia de les intervencions i redueix costos.
Programes	
El grup de coordinació assistencial planifica la seva tasca anualment	L'estabilitat del grup permet detectar noves necessitats i efectuar actuacions conjuntes
L'estabilitat dels programes i la bona adaptació als canvis i necessitats	Fa que sigui àgil donar respostes a les necessitats
El treball en xarxa amb les entitats ens obre les portes a nous col·lectius	Ens permet arribar d'una forma fàcil a col·lectius de més difícil accés i aporten informació sobre els perfils dels col·lectius, això ajuda a dissenyar propostes metodològiques eficaces
La coordinació dels diferents serveis facilita la continuïtat dels programes i el coneixement entre serveis	Donar continuïtat al treball multidisciplinari
Avaluació	
Disposició de l' observatori com a instrument d'informació i planificació	Donar a conèixer més als professionals els resultats de l'Observatori. Com a instrument de coneixement, anàlisi de necessitats i de prioritització d'accions. Ajuda a planificar i si les accions necessiten finançament, l'observatori ens permetrà justificar les mateixes davant de qualsevol administració.
Traspàs d'informació en aquest seguiment i avaluació.	Detectar necessitats d'actuació

Oportunitat	Com la podem aprofitar?
Organització	
Inclusió de la prevenció sobre VIH/sida en GTS	Estar atents dels passos a seguir per anar incorporant programes preventius en el programes anuals del GT
La XSiML recolza el treball comunitari	Seguir participant a la XSiML
Entitats en el territori que poden aportar nous programes	Treballar conjuntament amb les diferents entitats
Optimitzar recursos	Afavorint el treball multidisciplinari i coordinat
Programes	
Suport del Departament de Salut de la Generalitat amb molts dels programes	Donant continuïtat a la coordinació tècnica
El treball fet amb les dones, ens dóna l'oportunitat per treballar ara amb els homes.	Cal fer prevenció adreçada a dones a partir de les associacions de dones i/o vocalies
Nova revisió del Pla	Integrar accions que estiguin en concordança amb el pla de la Sida: continuar el treball amb persones que exerceixen la prostitució. Caldrà prioritzar noves actuacions tot i les debilitats/amenaces existents en l'actualitat all Enfortint aspectes organitzatius que afavoreixin la coordinació i el compromís dels serveis
El suport del Departament de Salut en molts programes (Pix, prova ràpida, Màquina...)	Seguir col·laborant / sol·licitant el suport
Les agents de salut formades (tant per Àmbit Prevenció com per Metges del Món).	Caldrà seguir-les formant per poder-les incloure en altres accions del pla. Donar més estabilitat a les agents, potser fent més atractiva aquesta feina.
Aprofitar recursos ja existents (Salut i Escola, Tallers de prevenció d'Atenció Primària,...)	Valorar les actuacions preventives en VIH/sida que es podrien assumir des del PSIE.
Avaluació	
Implicació del Servei d'Estudis i Planificació	Donant continuïtat a la coordinació actual i respectant els acords presos respecte al calendari de treball.

2.2. Sessions de formació/intercanvi

Amb l'objectiu de conèixer els diferents programes que s'estan efectuant a la ciutat i de conèixer nous estudis que ens permetin valorar noves accions, el grup de treball va decidir efectuar la sessió de formació i d'intercanvi, que va tenir lloc el 13 de maig de 9 a 13.30h al Centre Cívic Pla d'en Boet. La sessió s'adreçava als membres de la comissió del Pla d'actuació i als professionals dels serveis integrats, en total hi varen assistir 24 participants -12 de la comissió tècnica, 2 ponents externs, 10 dels serveis participants.

Sessió de formació i d'intercanvi en VIH/sida

Adreçada als membres de la comissió tècnica del Pla d'actuació sobre el VIH i la Sida a Mataró.

Data: **13/5/2011** Hora: **9 a 13.30h**

Lloc: **Centre Cívic Pla d'en Boet**

09.15h Presentació

Assumpta Lluch. Servei de Salut Pública de l'Ajuntament de Mataró

09.30h La població immigrada a Mataró. Propostes de treball en prevenció del VIH/sida

Introducció i presentació: Maria Bermúdez. Pla de Nova Ciutadania de l'Ajuntament de Mataró.

-Programa de formació d'agents de salut. Mataró 2006 – 2011. Helena Cascalló. Fundació Àmbit Prevenció

Breu resum dels continguts : Aquest programa està basat en la formació d'iguals, es tracta de formar agents de salut en prevenció del VIH/sida amb l'objectiu que transmetin aquests coneixements als seus iguals. Realitzen diferents intervencions. Les agents de salut fan sessions informatives sobre la prevenció del VIH/Sida als centres d'acollida, escoles d'adults i altres espais on es troba la població diana. Amb la metodologia bola de neu, convoquen als seus iguals per tal de donar informació sobre la prevenció del VIH/sida, els recursos de la ciutat i per facilitar material de prevenció. Fins a l'actualitat s'han format a: 16 dones -5 del Marroc , 5 d'Àfrica sud-sahariana i 6 llatinoamericanes- i a 1 home del Senegal.

10.00h Diagnòstic precoç des de l'Atenció Primària de Salut

Introducció i presentació: Pilar Barrufet. Unitat Funcional de Sida del Servei de Medicina Interna de l'Hospital de Mataró. CSdM

- Anàlisi de l'acceptabilitat i de la viabilitat de la introducció de la prova ràpida del VIH a la consulta del metge d'atenció primària. Laura Fernández López, Centre d'Estudis Epidemiològics sobre les Infeccions de Transmissió Sexual i Sida de Catalunya (GEEISCAT)

Breu resum dels continguts: Per estudiar l'acceptabilitat de la introducció de la prova ràpida a la consulta del metge de família, s'ha realitzat una enquesta on-line autocomentada dirigida al metges de família. L'enquesta ens ha permès descriure la pràctica clínica en referència al VIH/ITS a l'anamnesi que es realitza al pacient, així com descriure els recursos i necessitats que tenen els metges de família a la seva consulta per a realitzar el diagnòstic diferencial de les ITS. Per estudiar la viabilitat de la introducció de la prova ràpida a l'Atenció Primària, s'ha realitzat una prova pilot, en què s'han distribuït varis tests de VIH a metges de família i professionals dels ASSIRS. Un cop finalitzat el període d'estudi, se'ls ha distribuït a tots els metges participants una enquesta on-line per a conèixer la seva experiència amb la prova ràpida i les seves opinions al respecte. Es planteja també realitzar un estudi qualitatiu amb alguns dels metges participants, per a conèixer amb més profunditat les seves opinions i els problemes que s'han trobat en l'ús de la prova ràpida a la consulta.

11.00h Pausa cafè

11.30h Actuacions amb treballadores sexuals

Introducció i presentació: Maria Bermúdez. Pla de Nova Ciutadania de l'Ajuntament de Mataró.

- Programa d'intervenció amb treballadores sexuals. Mataró 2008-2011.

Helena Cascalló. Fundació Àmbit Prevenció

Breu resum dels continguts: Per tal de conèixer les característiques del treball sexual i el perfil de les persones que l'exerceixen, es va realitzar un estudi prospecció sobre treball sexual a Mataró (2008), arran de l'estudi s'inicia la intervenció amb l'objectiu d'establir contacte amb les treballadores sexuals, facilitar material de prevenció i detectar

les seves necessitats del seu entorn laboral i personal. Actualment es realitza el programa la nit dels divendres i dissabtes, llavors es contacta amb les treballadores sexuals de via pública i clubs i quinzenalment es fa intervenció a pisos.

12.15h Pràctiques de risc en consumidors de drogues

Introducció i presentació: Enric Batlle. Centre d'Atenció a les Drogodependències del Servei de Psiquiatria de l' Hospital de Mataró. CSdM.

- **Programa de Formació d'Usuaris en Actiu -FUA.** Eva López i Cristian Pérez. Centre d'Atenció a les Drogodependències del Servei de Psiquiatria de l' Hospital de Mataró. CSdM

Breu resum dels continguts:

La Formació d'Usuaris en Actiu és un programa de la Subdirecció General de Drogodependències -Departament de Salut, Generalitat de Catalunya- adreçat a usuaris/es de drogues en actiu. Dins d'aquest programa proposem la realització d'una sèrie de tallers on es pretén conèixer la realitat dels nostres usuaris i les seves necessitats socio sanitàries. S'emmarca dins de la Reducció de Danys:

- S'accepta l'evidència que hi ha persones que continuaran consumint drogues

- Molts dels danys ocasionats per les drogues poden ser atenuats sense abandonar necessàriament el consum de drogues.

- La reducció de danys busca que mitjançant estratègies planificades l'ús de drogues ocasioni el menor dany possible.

Una de les intervencions més importants és la formació en injecció higiènica. Aquesta intervenció junt amb el Programa d'Intercanvi de Xeringues dona, als usuaris de drogues via parenteral, les eines bàsiques per realitzar un consum més segur; tant per evitar la sobredosi com la infecció del VIH.

13.00h Avaluació de la sessió i cloenda

Destacar les conclusions o consideracions efectuades en les diferents presentacions:

- Respecte al Programa d'Agents de Salut de la Fundació Àmbit Prevenció es vol destacar la necessitat de millorar les prestacions econòmiques que s'efectuen a les agents amb l'objectiu de garantir l'estabilitat del programa. A l'hora cal formar agents de salut que es converteixin en referents del centre d'atenció primària.
- Pel que fa a la introducció de la prova ràpida a l'atenció primària, es corrobora la necessitat de sensibilitzar/formar als equips d'atenció primària i a farmàcies. De fet els resultats de l'estudi efectuat indiquen la predisposició dels professionals de l'atenció primària tot i la manca de temps.
- A Mataró el programa d'intervenció amb treballadores sexuals es va iniciar a partir de l'estudi efectuat a l'any 2007, en aquest punt també destaca la necessitat de remunerar les intervencions que efectuïn les agents de salut.
- Un cop exposats els objectius i metodologia de Programa de Formació d'Usuaris en Actiu es valoren molt positivament les intervencions efectuades i la necessitat de garantir-les tot i les dificultats pressupostàries del moment.

3. Conclusions i propostes d'actuació

Pel que fa a l'organització:

1. Tot i la bona predisposició i disponibilitat de la majoria de serveis, la motivació i l'estabilitat dels membres de la comissió tècnica, es valora la necessitat de garantir una participació més activa d'alguns serveis poc implicats. La metodologia de treball emprada durant els 4 anys de seguiment ha facilitat el treball en xarxa i la consecució dels objectius marcats en el pla d'actuació.

Proposta de futur (1): Nomenament de la nova comissió tècnica tenint presents les consideracions que s'esmenten a continuació per a millorar les condicions que afavoreixin una participació més activa per part de tots els serveis.

Consideracions:

- a. Definició de nous grups de treball en funció de les propostes de futur, objectius i accions del Pla.
- b. Elaboració d'un calendari d'actuació anual per a cada grup de treball especificant la dedicació professional que suposa –document de compromís.
- c. El calendari de treball de la comissió tècnica ha d'incloure propostes de formació a partir de les necessitats/expectatives dels seus membres.
- d. Mecanismes que assegurin el treball en xarxa des dels diferents serveis –decret de nomenament, full de compromís, certificats de col·laboració...

2. Un altre aspecte a considerar és la reducció dels recursos econòmics i materials que s'evidencia com a una amenaça per al seguiment dels programes, la resposta a les noves necessitats i l'avaluació d'algunes intervencions.

Propostes de futur (2): Continuar optimitzant recursos incentivant el treball multidisciplinari, recerca de finançament diversificant les fonts i establir una jerarquia de prioritats.

Consideracions:

- a. Buscar altres fonts de finançament per aquelles accions que cal prioritzar, diversificant les fonts de finançament a nivell privat / públic a nivell estatal o europeu.
- b. Cal el reconeixement de les actuacions que s'efectuïn, com una funció professional d'acord amb les competències de cada servei.

Pel que fa als programes:

3. L'assoliment dels objectius plantejats en el Pla d'actuació 2.006-2.010 i la resposta a les diferents necessitats que s'han anat detectant en aquest període – Programa adreçat a treballadores sexuals, Prova ràpida del VIH a farmàcies, Protocol d'actuació davant la detecció de zones de consum del Programa d'Intercanvi de Xeringues, Programa d'Agents de Salut ...– ha estat possible, tot i la manca de recursos econòmics, gràcies al treball en xarxa i al suport del Departament de Salut en la majoria de les noves actuacions.

Proposta de futur (3): Donar continuïtat a la coordinació amb el Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya

4. Tenint present la disminució de la cobertura del *Programa Coneix, Respecte, Estima* a l'ESO en els darrers dos anys (actualment al voltant del 40% dels alumnes de 1r a 4t d'ESO), del manteniment de la cobertura dels tallers del PASSIR (al voltant del 25% dels alumnes de 3r i 4t d'ESO), del fet que no s'efectua cap intervenció a batxillerat, cicles formatius o programes de qualificació professional i altres col·lectius de joves, cal revisar les estratègies amb l'objectiu de garantir la intervenció preventiva en població jove.

Proposta de futur (4): Augmentar la cobertura d'educació afectivo-sexual, la informació sobre ITS i VIH/sida en població jove.

Consideracions:

- a. Avaluar els motius de la baixa cobertura i revisar les propostes d'actuació.
- b. Definir una proposta de continguts de prevenció de la salut afectiva - sexual i ITS i VIH/sida adreçada a joves en l'àmbit educatiu i del lleure
- c. Valorar les actuacions preventives en VIH/sida que es podrien assumir des del PSIE o d'altres programes existents.
- d. Donar continuïtat als tallers del PASSIR garantint, com a mínim, l'actual cobertura.

5. Les dificultats per abordar la prevenció, amb població immigrada, amb poblacions especialment vulnerables o amb tabús i prejudicis culturals que dificulten la tasca preventiva, fa que es consideri prioritària la intervenció interdisciplinària i comunitària amb les consideracions que s'esmenten a continuació.

Propostes de futur (5): Definir accions/programes de sensibilització i prevenció adreçats a col·lectius d'especial risc en coordinació amb els següents serveis, segons correspongui:

Àmbit Prevenció, Nova Ciutadania, Salut Pública, Centres d'atenció primària i farmàcies comunitàries, agents de salut, entitats ciutadanes.

Consideracions prèvies:

- a. Programa comunitari, connectar amb persones de reconegut prestigi i amb líders de la comunitat.
- b. Donar continuïtat a la formació d'iguals
- c. Definició de la població diana, dels diferents col·lectius
- d. Valorar el paper d'infermeria d'atenció primària i de les farmàcies comunitàries per tal d'efectuar intervencions preventives en col·laboració amb els agents de salut formats i adreçades a diferents col·lectius i en diversos àmbits (comunitari, salut, família...).
- e. Assegurar el finançament dels agents salut i valorar la necessitat d'elaborar diferents materials
- f. Cal fer prevenció adreçada a dones a partir de les associacions de dones i/o vocalies

6. Dificultats per poder realitzar propostes en les que l'objectiu és la formació de les treballadores sexuals i/o la formació com a iguals -tallers de prevenció del VIH/sida i altres ITS, tallers d'apoderament, sensibilització entorn la violència...

Proposta de futur (6): Donar continuïtat al programa d'intervenció amb treballadores sexuals i millorar aquells aspectes del programa que puguin afavorir una major cobertura i l'assoliment dels objectius plantejats

Consideracions:

- a. Millorar les condicions de l'atenció a les persones que exerceixen el treball sexual a via pública mitjançant la utilització d'un vehicle adaptat de Creu Roja – Mataró.
- b. Cal que la intervenció de les agents de salut -iguals- sigui remunerada
- c. Sensibilitzar per l'accés i realització de la prova ràpida a les persones treballadores del sexe.

7. A Catalunya la taxa anual global de nous diagnòstics d'infecció pel VIH és de 10,2 casos per 100.000 habitants. Moltes persones infectades pel VIH desconeixen que són seropositius i un percentatge que està al voltant del 35% de les noves infeccions es diagnostiquen massa tard. Identificar i diagnosticar a les persones amb risc d'infecció és molt important ja que permet intervenir per modificar conductes de risc i retardar la progressió de la infecció a Sida. El diagnòstic precoç es pot fer en diferents àmbits. Farmàcies comunitàries, serveis d'urgències, consultes d'atenció primària. Un estudi recent (vegeu Burns FM, i alt.) realitzat en població africana al Regne Unit mostra que el 49% dels nous diagnòstics tenien menys de 200 CD4. El 84% havia estat visitat per un equip d'atenció primària el darrer any. Actualment s'estan realitzant estudis per avaluar l'eficàcia de la incorporació del test de criatge del VIH a l'atenció primària, que encara no està incorporat de forma rutinària. Actualment s'estan introduint test ràpids del VIH i es comercialitzaran proves ràpides de detecció del VIH en fluids orals que poden oferir avantatges significatives als test sanguinis actuals.

Proposta de futur (7): Centrar-se en intervencions que millorin la detecció de la infecció pel VIH, viabilitat de la prova ràpida del VIH a l'atenció primària en col·laboració amb farmàcies comunitàries

Consideracions prèvies:

- a. Donar continuïtat a la formació dels professionals de l'atenció primària –salut i farmàcies- amb l'objectiu de sensibilitzar als professionals i millorar l'accés al diagnòstic
- b. Elaborar, si es precisa, un protocol per afavorir la intervenció preventiva del VIH des de l'atenció primària

Pel que fa a l'avaluació

8. La creació de l'Observatori com a instrument d'informació i planificació és una eina indispensable per a l'anàlisi de la situació de l'epidemiològica, de les intervencions efectuades i de la detecció de necessitats com a elements per a la planificació. Les dificultats per obtenir dades d'alguns serveis dificulten el treball dels diferents serveis responsables.

Proposta de futur (8): Garantir, des dels diferents serveis, la tramesa de les dades segons la definició efectuada en el document inicial –Definició del sistema d'informació- i millorar l'avaluació de nous programes segons les necessitats.

Consideracions prèvies:

- a. Donar continuïtat a la coordinació actual, respectant els acords presos respecte al calendari de treball.
- b. Buscar estratègies de col·laboració entre centres/serveis de la ciutat per a millorar l'avaluació dels nous programes
- c. Assegurar el manteniment i revisió periòdica del sistema d'informació, avaluació i recerca.

d. Incloure indicadors que permetin l'obtenció d'informació sobre l'efectivitat de les accions en funció del gènere.

4. Període 2011-2015: calendari d'actuacions prioritàries

Tal com consta a l'acta de la reunió de la comissió tècnica del pla (Acta 6 del 13 de maig de 2011), ateses les dificultats per establir un calendari definitiu abans del mes de juny, a continuació es defineixen a grans trets les actuacions esmentades en l'apartat anterior i les que possibilitin el treball de la comissió sense interrupció de les actuacions que s'estan efectuant en l'actualitat

Pla de treball	CALENDARI 2011						
	Mes						
	06	07	08	09	10	11	12
Proposta 1 Actuacions prèvies de presentació a la nova organització i nomenament de la nova comissió tècnica 2011-2015							
Proposta 2 i 3 Optimització de recursos / finançament/coordinació Departament de Salut							
Proposta 4 Prevençió en joves: avaluació / revisió dels motius de la baixa cobertura. Definició de les actuacions a efectuar							
Proposta 5 Definició de noves propostes d'actuació en coordinació amb els CAP							
Proposta 6 Intervenció amb treballadores sexuals –millorar aspectes del programa							
Proposta 7 Continuïtat del grup de treball de coordinació prioritzant les actuacions que millorin la detecció de la infecció del VIH							
Proposta 8 Tancament de l'informe intern -dades 2010 i preparació del 3r informe de l'Observatori –dades 2011							

Proposta 1: Nomenament de la nova comissió tècnica tenint presents les consideracions que s'esmenten a l'apartat 3, conclusió 1 per a millorar les condicions que afavoreixin una participació més activa per part de tots els serveis.

Propostes 2: Continuar optimitzant recursos incentivant el treball multidisciplinari, recerca de finançament diversificant les fonts i establir una jerarquia de prioritats.

Proposta 3: Donar continuïtat a la coordinació amb el Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya

Proposta 4: Augmentar la cobertura d'educació afectivo-sexual, la informació sobre ITS i VIH/sida en població jove.

Propostes 5: Definir accions/programes de sensibilització i prevenció adreçats a col·lectius d'especial risc en coordinació amb els següents serveis, segons correspongui: Àmbit Prevenció, Nova Ciutadania, Salut Pública, Centres d'atenció primària i farmàcies comunitàries, agents de salut, entitats ciutadanes.

Proposta 6: donar continuïtat al programa d'intervenció amb treballadores sexuals i millorar aquells aspectes del programa que puguin afavorir una major cobertura i l'assoliment dels objectius plantejats

Proposta 7: Centrar-se en intervencions que millorin la detecció de la infecció pel VIH, viabilitat de la prova ràpida del VIH a l'atenció primària en col·laboració amb farmàcies comunitàries

Proposta 8: Garantir, des dels diferents serveis, la tramesa de les dades segons la definició efectuada en el document inicial –Definició del sistema d'informació- i millorar l'avaluació de nous programes segons les necessitats.

5. Finançament

Atès que les actuacions que es preveuen signifiquen bàsicament la coordinació entre serveis, el finançament del Pla s'efectuarà com fins ara, amb les aportacions específiques que cada servei fa a les actuacions de la seva competència. Des dels serveis municipals es donarà continuïtat a les assignacions pressupostàries específiques pel manteniment dels programes actuals del Servei de Salut Pública.

6. Bibliografia

Pla d'actuació sobre el VIH i la sida a Mataró. Mataró, novembre de 2006
http://www.mataro.cat/web/portal/contingut/document/publicacions/plans/docs/Pla_vihside06.pdf

2n Informe de l'Observatori sobre el VIH i la Sida a Mataró. Mataró, juliol de 2010
http://www.mataro.cat/web/portal/contingut/document/originals/Salut/Documents_2010/OMVIH_sida2010.pdf

El pla d'acció enfront del VIH/sida 2010-2013 de la Comissió Interdepartamental de la Sida a Catalunya: <http://www.gencat.cat/salut/depsalut/html/ca/dir474/sidaplaccio.pdf>

Burns FM, Johnson AM, Nazroo J, Ainsworth J, Anderson J, Fakoya A, Fakoya I, Hughes A, Jungmann E, Sadiq ST, Sullivan AK, Fenton KA; SONHIA Collaboration Group. Missed: Opportunities for earlier HIV diagnosis within primary and secondary healthcare settings in the UK. AIDS. 2008 Jan 2;22(1):115-22.

Rios, E. y otros: Conocimiento sobre el VIH y las infecciones de transmisión sexual en inmigrantes latinoamericanos y magrebíes en Cataluña. Gaceta Sanitaria, 2009; 23(6): 533-538.

PREVENCIÓ DEL VIH I LA SIDA A MATARÓ.

Document d'actualització 2011- 2015.

Document aprovat a la reunió de la Comissió Tècnica del Pla , efectuada el 13 de maig de 2011.

Aquest document ha estat elaborat pel grup de treball per a la revisió del Pla d'actuació sobre el VIH i la sida a Mataró:

Joan Alberdi. Creu Roja –Mataró

Pilar Barrufet. Unitat Funcional de Sida, Servei de Medicina Interna del CSM

Enric Batlle. Centre d'Atenció a les Drogodependències, Servei de Psiquiatria del CSM

Maria Bermúdez. Pla de Nova Ciutadania de l'Ajuntament de Mataró.

Enric Corona. Centres d'Atenció Primària, Consorci Sanitari del Maresme

Helena Cascalló. Programa Àmbit Maresme, Àmbit Prevenció

Carme Forcada. Centres d'Atenció Primària, Institut Català de la Salut

Assumpta Lluch. Servei de Salut Pública de l'Ajuntament de Mataró

Hildegard Mausbach. Programa d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva. ICS

Regina Romeu. CAP Rocafonda –El Palau, Institut Català de la Salut

Carmina Subirana. Farmàcies comunitàries de Mataró

M. Àngels Via. Farmàcies comunitàries de Mataró

Coordinació:

Assumpta Lluch. Servei de Salut Pública de l'Ajuntament de Mataró